

Scenariusz warsztatów dla młodzieży powstał w ramach projektu „Aktywne szkoły na rzecz globalnej odpowiedzialności”. Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

Jedzenie: prawo czy towar?

Drodzy nauczyciele i nauczycielki, trenerzy i trenerki,

Oddajemy w Wasze ręce dwa scenariusze warsztatów dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej, stworzone przez zespół trenerów i trenerek należących do Sieci trenerskiej Polskiej Akcji Humanitarnej we współpracy z trenerami i trenerkami organizacji arche noVa e.V. Zachęcamy do wykorzystywania ich zarówno w pracy w szkole z młodzieżą, jak i w środowisku pozaszkolnym. Zależy nam, aby nasze materiały edukacyjne były dobrej jakości i jak najbardziej przydatne w pracy z młodzieżą. Dlatego będziemy wdzięczni za wszelkie komentarze do scenariuszy i propozycje ich modyfikacji.

Służymy również pomocą oraz dodatkowymi informacjami i materiałami merytorycznymi. Wszelkie uwagi i pytania prosimy kierować na adres: olga.mielnikiewicz@pah.org.pl

Zachęcamy Was do odwiedzania naszych stron internetowych:

- www.pah.org.pl
- www.pajacyk.pl
- www.facebook.com/PolskaAkcjaHumanitarna

Scenariusz – Jedzenie: prawo czy towar?

Autor scenariusza:
Krzysztof Wiatr

Scenariusz zajęć dla szkół: ponadgimnazjalnych, dla osób uczestniczących wcześniej w zajęciach z edukacji globalnej

Czas: 3 godz lekcyjne

Grupa: 10-24 osoby

Cele:

- pogłębienie wiedzy na temat globalnego rynku żywności oraz jego wpływu na dostępność żywności na świecie,
- ukazanie możliwości wpływu i zmiany na globalny rynek żywności,
- ukazanie przyczyn głodu na świecie.

Materiały:

papier flipchartowy, markery, kolorowe kartki i karteczki samoprzylepne, wydrukowane materiały dodatkowe.

Czas	Moduł + cele	Przebieg	Materiały	Uwagi
5 min	Wprowadzenie	Osoba prowadząca opowiada o temacie warsztatu, o sobie, krótko o PAH oraz wprowadza zasady pracy podczas zajęć (kontrakt, prawa i obowiązki ucznia itp.).	Flipchart, markery	
15 min	Cicha dyskusja Przyczyny ograniczonego dostępu do żywności	Osoba prowadząca rozdaje grupom 4-6-osobowym papier flipchartowy z zapisanym pytaniem: „Jakie są powody głodu i ograniczonego dostępu do żywności?” Uczniowie w grupach odpowiadają na pytanie. Pisząc na flipcharcie, nie mogą ze sobą rozmawiać, a dyskusja pomiędzy nimi odbywa się jedynie poprzez pisanie. Na zakończenie osoba prowadząca podsumowuje cichą dyskusję – prosi wszystkich o dokładne zapoznanie się z odpowiedziami innych grup, komentuje i podsumowuje wypowiedzi, tak aby uczniowie poznali podstawowe przyczyny głodu (patrz: broszura dla nauczycieli „Świat bez głodu” s. 7-9 lub publikacja Prawo do żywności s. 13 - 19).	Flipchart, markery	
10 min	Rozmowa interaktywna	Jeśli osoba prowadząca ma wiedzę, powiada o Ugandzie, jeśli nie ma, zapoznaje się z załącznikiem nr 4, Opowiada generalnie czym jest Globalne Południe.	Załącznik nr 4	Tę część można pominąć jeśli osoba prowadząca nie czuje się na siłach.
45 min	Symulacja	Osoba prowadząca dzieli uczniów na 6 grup. 1. Każda z grup otrzymuje jedną z ról (Załącznik 1), flipchart i marker. Każda grupa ma za zadanie uważnie przeczytać opis swojej roli, zastanowić się nad odgrywaną rolą i sposobem, w jaki chce to pokazać. Osoba prowadząca decyduje, czy chce głębiej wprowadzić osoby uczestniczące w grę: poprosić, aby uczniowie nadali sobie imiona, określili swoje role (np. zdecydowali, kim dokładnie są w rodzinie lub ministrami jakich resortów są w rządzie). Następnie osoba prowadząca zapisuje na flipcharcie pytania, na które odpowiedzieć ma każda grupa: <ul style="list-style-type: none"> • Jak wygląda twoje życie i jakie masz cele?* • Co jest dla ciebie albo twojej organizacji najważniejsze? • Od czego zależy realizacja twoich celów? 2. Grupy kolejno prezentują wyniki pracy. Zależnie od tego, jak głęboko grupy weszły w role wyniki mogą prezentować po prostu ludzko, dramatycznie. 3. Grupy zastanawiają się, od czego zależy ilość gotówki, którą mają do dyspozycji. 4. Po prezentacji osoba prowadząca rozdaje każdej grupie wydrukowany tekst (Załącznik 2) z opisanym wydarzeniem. 5. Po zapoznaniu się z wydarzeniem każda z grup decyduje, co w tej sytuacji robi, a następnie przedstawia swoje stanowisko na forum. Grupy odpytywane są w następującej kolejności: rodzina z Ugandy, rodzina ugandyjska z klasy średniej, rząd Ugandy, Pion Foods, rodzina z Polski. * W przypadku rządu Ugandy i Pion Foods można dopytać, jak wygląda życie osób, które podejmują tam decyzje.	Pocięte karty ról, flipchart, markery	

Czas	Moduł + cele	Przebieg	Materiały	Uwagi
1 min	Wyjście z ról	Osoba prowadząca prosi uczestników o wyjście ze swoich ról poprzez podejście do kilku osób, podanie ręki i powiedzenie swojego imienia.		
20 min	Omówienie symulacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak grupy na siebie wpływają? 2. Jakie globalne powiązania zauważyliście? 3. Co jest przyczyną głodu? (tutaj pytanie otwarte: wyniki porównujemy z wynikami cichej dyskusji z początku scenariusza i prezentujemy wiedzę dopiero w kolejnym punkcie) 4. Co tworzy globalny rynek żywności (jakie siły, jakie potrzeby)? <p>W omówieniu dyskusji warto zaznaczyć, jak popyt na globalnej Północy kształtuje globalny rynek żywności. Więcej na ten temat znajdziesz tutaj: http://www.foodwewant.org/pol/Aktualnosci/Rolnictwo-dzisiaj.</p>		
10 min	Sprawdzenie powodów z wnioskami z symulacji	Osoba prowadząca sprawdza, czy wnioski z symulacji są takie same jak wyniki niemej dyskusji. Jeśli nie są, omawia, jakie są powszechne poglądy na temat dostępu do żywności, a jak wyglądają fakty. Zadaje pytanie: jak myślicie, skąd ta różnica?	Flipchart z niemą dyskusją	
10 min	Podsumowanie treści merytorycznych na warsztacie	Osoby oglądają film „Jak wyżywić świat” https://www.youtube.com/watch?v=V7k-itDMOBM	Film Jak wyżywić świat https://www.youtube.com/watch?v=V7k-itDMOBM	
15 min	Dyskusja: możliwość wpływu jednostki na system	Prowadzący/a podaje przykłady możliwości wpływu jednostki na system, a następnie pyta uczestników i uczestniczki: jak myślicie, co możecie zrobić na poziomie osobistym i społecznym.		
5 min	Rundka: jedna rzecz, którą zacznę robić po tym warsztacie	W rundzie każda osoba mówi, jaka będzie jedna rzecz, którą zacznie robić po warsztacie.	Kolorowe kartki	

Załącznik 1 – Karty ról

RODZINA Z UGANDY

Jesteście siedmioosobową rodziną utrzymującą się z rolnictwa. Macie do dyspozycji 80 dolarów, co daje 240 zł w przeliczeniu na polską walutę. Pieniądze pochodzą ze sprzedaży na lokalnym targu nadwyżek żywności, a przeznaczacie je głównie na opłacenie szkoły i zakup ubrań. Uprawiacie pomidory, kasawę, ryż oraz niewielkie ilości kawy. Ziemia ma wartość ok. 2100 zł. Możecie ją sprzedać innym osobom z Ugandy, które następnie wydzierżawiają ją zachodnim korporacjom. Waszym celem jest utrzymać się oraz wyedukować dzieci, aby mogły wybrać, kim chcą być w przyszłości. Koszt szkoły dla jednego dziecka to 360 zł za kwartał, opłata za edukację każdego kolejnego kosztuje mniej. Możecie wybrać szkołę publiczną dla dzieci, powszechna opinia jest taka, że szkoły publiczne mają niższy poziom nauczania niż prywatne.

RZĄD UGANDY

Macie do dyspozycji ograniczoną ilość środków. Większość usług w kraju jest płatna, np. służba zdrowia. Zasobem Ugandy jest rolnictwo oraz żyzna ziemia. Celem rządu jest wzrost gospodarczy oraz bilans pomiędzy importem a eksportem towarów. Uganda importuje głównie sprzęt elektroniczny, samochody, przetworzoną żywność, ubrania. Wzrost gospodarczy osiągany jest dzięki sprzedaży ziemi zagranicznym inwestorom, sprzedaży kawy, herbaty, ryb oraz żywności. Ograniczeniem w prowadzeniu przez Was polityki są zobowiązania wobec organizacji międzynarodowych, na które zgodziła się Uganda. W ramach programu restrukturyzacji długów (czyli zmiany sposobu spłacania długów pod określonymi warunkami gdyż budżet państwa nie był w stanie spłacać ich w taki sposób jak dotychczas), w latach 80 -tych Uganda zgodziła się na pakiet reform handlowych (czyli zgodziła się zmienić swój system handlu), w ramach których handel musi być liberalizowany (czyli prowadzenie handlu jak najprostsze dla przedsiębiorców), a rynek otwarty na zachodnie korporacje (a nie tylko na firmy ugandyjskie). Zgoda była konieczna, aby terminy spłaty kredytów zaciągniętych przez poprzednie rządy Ugandy mogły zostać rozłożone na dłuższy czas.

RODZINA Z KLASY ŚREDNIEJ Z UGANDY

Jesteście czteroosobową rodziną. Macie do dyspozycji, w przeliczeniu na polską walutę, 1200 zł miesięcznie co oznacza, że jesteście w stanie pozwolić sobie na wiele rzeczy. Żona ma warsztat krawiecki i zatrudnia 3 osoby a mąż jest urzędnikiem. Płacicie za edukację gdyż chcecie aby wasze dzieci otrzymywały edukację na jak najwyższym poziomie co stanowi duży koszt dla waszego budżetu. Kwartał nauki w prywatnej szkole kosztuje od 360 zł, najbardziej prestiżowe szkoły potrafią kosztować kilka-kilkanaście razy więcej. Waszym celem jest utrzymać się oraz wyedukować dzieci, zapewnić sobie stabilną przyszłość.

KORPORACJA PION FOODS

Macie budżet w wysokości ok. 500 mln dolarów inwestycji na ten rok. Waszym celem jest pomnażanie gotówki dla inwestorów. Jednym z działań jest kupowanie ziemi i tworzenie plantacji palm olejowych i dużych plantacji kawy, monokultur żywnościowych, takich jak uprawa ananasów, pomarańczy, kawy. Dzięki dużym uprawom palm olejowych ceny słodczy są niskie, jesteście w stanie dostarczać także tanie soki, co zadowala konsumentów. Z chęcią kupujecie ziemię od małych rolników, bez względu na długofalowe konsekwencje dla nich. Możecie dzierżawić ziemię od rządu Ugandy na 49 lub 99 lat, gdyż według konstytucji Ugandy z 1995 roku tylko osoby posiadające obywatelstwo Ugandy mogą kupować i sprzedawać ziemię.

RODZINA Z POLSKI

Jesteście czteroosobową rodziną, macie do dyspozycji 4500 zł. Waszym celem jest utrzymanie się i wyedukowanie dzieci. Koszty, jakie ponosicie, to korepetycje, żywność, rozrywka a także raz na jakiś czas gadzety elektroniczne jak telefon komórkowy, tablet czy komputer. Wydajecie także 2100 zł miesięcznie na kredyt. Kupujecie produkty żywnościowe ze średniej półki.

Załącznik 2

<<Zasadziłem kukurydzę i fasolę, a także inne rośliny, na początku zeszłego miesiąca, bo spodziewałem się opadów deszczu, ale dopadła je susza. Wszystkie rośliny są skartowaciałe i wysuszone. Mam zamiar je wykopać, bo nie spodziewamy się zbiorów>> – powiedział John Kamara, rolnik w dystrykcie Kyenjojo.

W ciągu ostatnich dwóch dni, trochę deszczu spadło na część plantacji w dystrykcie Kyenjojo, ale większość rolników powiedziała, że deszcz nie miał na nie wpływu.

<<Padało, ale nie jesteśmy pewni, jak długo to potrwa w dzisiejszych czasach sadzimy rośliny i liczymy na szczęście: jeśli pada, mamy zbiory, jeśli nie, mamy straty. W rzeczywistości nie wiemy, czy będzie padał deszcz lub czy będzie świeciło słońce>> – mówi Joshua Baguma z Harugongo w dystrykcie Kyenjojo.

<<W tym sezonie nie mieliśmy jeszcze żadnych zbiorów, ale będziemy próbować, może szczęście będzie po naszej stronie i deszcze przyjdą>> – dodał.

Rolnicy mówią, że nieprzewidywalne zmiany klimatyczne są głównym problemem, które ich dotyczą.

<<Kiedyś wiedzieliśmy, kiedy jest pora sucha a kiedy deszczowa, ale teraz nie wiemy. Po prostu sadzimy i liczymy na szczęście. Złą rzeczą jest, że albo za dużo pada, albo słońce świeci za mocno>> – mówi John Kamara.

Źródło: Daily Monitor, Kampala, 18 czerwca 2013

Taka sytuacja powoduje spadek plonów i głód. Wielu rolników zgłosiło chęć sprzedaży ziemi, gdyż nie mają pieniędzy na żywność ani plonów. Ceny żywności wzrastają, ponieważ nie ma wystarczającej ilości produktów na rynku. Najbardziej cierpią mali producenci. Wielkie korporacje, takie jak Pion Foods, dzięki wysokiemu stopniowi rozwoju technologii ucierpiały nieznacznie, a spadek plonów rekompensuje im wzrost cen żywności. Wzrastają także ceny żywności na globalnym rynku i wiele produktów drożeje.

Dług międzynarodowy

Gabriela Lipska-Badoti

W 2008 roku całkowity dług 128 krajów rozwijających się wynosił 3,7 bilionów dolarów. Kraje zaliczane do grupy najuboższych (w sumie jest to 48 państw) mają zadłużenie równe 96,5 miliardów dolarów¹.

Oznacza to, że przykładowo w Angoli, której dług zagraniczny wynosi 16,7 miliardów dolarów dług stanowi prawie jedną trzecią PNB. W przeliczeniu na głowę mieszkańca, każdy Angolczyk ma do spłacenia ok. 1300 dolarów długu. Jeśli weźmiemy pod uwagę fakt, że 68% obywateli tego kraju zarabia mniej niż 1,7 dolara dziennie, zauważymy jak ogromny jest dług zagraniczny.

Odsetki od wziętych kiedyś kredytów dawno przekroczyły wartość pierwotnych pożyczek. Obsługa długu pochłania dużą część budżetów tych państw, co w praktyce ogranicza możliwość finansowania przez zadłużone rządy dostępu swoich obywateli do edukacji, opieki zdrowotnej oraz inwestowania w infrastrukturę.

Uzależnienie od wierzycieli

Dług krajów najuboższych jest główną przeszkodą na drodze do ich rozwoju i podnoszenia jakości życia ich mieszkańców. Poziom zadłużenia sprawia, że często rządy państw ubogich są uzależnione od kredytodawców.

Często reformy gospodarcze wymuszane przez tych kredytodawców uderzają w najbardziej potrzebujących obywateli (np. ograniczenie wydatków na edukację może sprawić, że edukacja staje się płatna) i mają destruktywny wpływ na gospodarkę (np. obniżenie ceł importowych sprawia, że importowane towary stają się tańsze od lokalnych i wiele lokalnych przedsiębiorstw upada). W większości krajów proponowane przez kredytodawców reformy nie rozwiązują problemu długów.

Skąd się wzięło zadłużenie?

Pożyczanie pieniędzy samo w sobie nie jest złe. Pozwala na zdobycie rzeczy, których z braku gotówki byłyby inaczej niedostępne. Kredyty umożliwiły wielu krajom pierwsze inwestycje. Kraje Afryki, południowo-wschodniej Azji i Ameryki Południowej zaciągały pierwsze pożyczki u progu niepodległości.

Aby zaspokoić potrzeby i aspiracje obywateli, postawić młode państwa na nogi potrzebne były pieniądze. Brakło jednak kapitału, gdyż do tej pory cały zysk z produkcji rolnej i wydobywania trafiał do budżetu mocarstw państw kolonizatorów. Gospodarki krajów podbitych, przestawione na zaspokajanie potrzeb kolonizatorów stały się gospodarkami nastawionymi na eksport kilku surowców, bardzo podatnymi na wahania cen dóbr i surowców pierwotnych na światowym rynku.

Infrastruktura była rozwijana o ile mogła ułatwiać wywóz dóbr. W tej sytuacji pożyczanie pieniędzy na rozwój przemysłu, dróg czy szpitali wydawało się jedynym dostępnym rozwiązaniem. Spłata kredytów i odsetek miała być możliwa dzięki dochodom z eksportu.

Niestety dochody z eksportu produktów rolnych i surowców okazały się niewystarczające. Artykuły żywnościowe i surowce w roku na rok taniały, a dobra przemysłowe, które kraje globalnego Południa musiały importować, drożały. Szybko wiele krajów Południa zaczęło doświadczać problemów ze spłacaniem kredytów. Obsługa długu (czyli spłata rat kapitałowych i odsetek) zaczęła stanowić

potężne obciążenie dla narodowych budżetów i barierę w prowadzeniu aktywnej polityki gospodarczej i społecznej.

Przez ostatnie dziesięciolecia ubogie kraje zadłużały się bądź u rządów krajów bogatych, lub w bankach i firmach prywatnych oraz w międzynarodowych instytucjach finansowych. Aby spłacić trudne zobowiązania zadłużone kraje pobierały nowe kredyty, nawet jeśli warunki spłaty stawały się coraz trudniejsze. Był to efekt tzw. „spirali zadłużenia”

Problemy kredytobiorców

Pożyczki były udzielane ze względów geopolitycznych lub w nadziei na zysk jaki przyniosą spodziewane odsetki.

Wiele pożyczek pomogło niektórym uboższym krajom się rozwinąć, dobrym przykładem jest tutaj na przykład Botswana. Takie kraje zainwestowały pożyczone pieniądze w rozwój gospodarki, spłaciły lub terminowo spłacają swoje zobowiązania.

Kredytodawcy pożyczali jednak pieniądze także dyktatorom i krajom źle zarządzanym, o których wiadomo było, że nie wykorzystają pieniędzy dla dobra mieszkańców. Banki i firmy pożyczają pieniądze, wierząc że kraj nie może zbankrutować i zawsze będzie spłacał swoje zobowiązanie, a ewentualne wydłużenie czasu spłaty przyniesie tylko większe zyski.

Kryzys zadłużeniowy i jego konsekwencje

Kiedy w latach 80. Gospodarka światowa weszła w fazę kryzysu kryzys spowodowanego nagłą podwyżką cen ropy, ceny surowców naturalnych spadły (a wraz z nimi przychody państw globalnego Południa, które te surowce eksportowały) i spłata kredytów okazała się prawie niemożliwa.

Część zadłużonych krajów zaczęła odmawiać płacenia długów. Aby uratować sytuację, w grę włączyły się międzynarodowe instytucje finansowe. Bank Światowy i Międzynarodowy Fundusz Walutowy uruchomiły kredyty mające pomóc zadłużonym krajom spłacić zobowiązania wobec innych krajów i banków.

Nowe kredyty były oferowane w pakiecie z programem obowiązkowych reform takich jak liberalizacja handlu zagranicznego (obniżka ceł), prywatyzacja państwowych przedsiębiorstw, ograniczenie wydatków publicznych (w tym na cele społeczne). Podobne reformy wprowadzono również w Polsce po 1989 roku. Jednak w zdecydowanej większości krajów globalnego Południa przyniosły one znaczne pogorszenie sytuacji ludności (np. wprowadzono opłaty za edukację i korzystanie z opieki zdrowotnej), osłabienie pozycji w handlu międzynarodowym (otwarcie gospodarki na tani import zza granicy spowodowało upadek wielu przedsiębiorstw), wiele inwestycji zagranicznych, które dawały miejscowej ludności pracę, ale często wykorzystywały słabość instytucji państwowych zanieczyszczając środowisko i wyzyskiwały pracowników.

Pomagamy, czy szkodzimy?

Paradoksem jest to, że kraje postulujące walkę z ubóstwem, lepszą opiekę medyczną czy powszechny dostęp do edukacji są tymi samymi, które od wielu lat czerpią zyski ze spłaty długów. W 2008 roku wydatki najbogatszych krajów na oficjalną pomoc rozwojową (członkowie Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju - OECD) wyniosły 122 mld USD. W tym samym roku kraje globalnego Południa przeznaczyły aż 602 mld USD na obsługę swojego zadłużenia (raty i odsetki od kredytów spłacane rządów państw globalnej Północy lub instytucjom finansowym). Z porównania tych liczb wynika, że strumień środków płynie z Południa na Północ!

Poszukiwania rozwiązania

Problem długu narastał przez wiele lat. Kolejne pomysły na to jak sobie poradzić z długiem krajów najuboższych okazywały się nieudane. Wraz z nimi zaczęły pojawiać się głosy o potrzebie całkowitego anulowania długów jako jedynego skutecznego rozwiązania. Organizacje zajmujące się kwestią długu i kraje dłużnicy powołują się na niesprawiedliwe, a czasem nieuczciwe sposoby, motywacje i warunki

¹ <http://search.worldbank.org/data?qterm=Angola+external+debt&language=EN&format=>

Załącznik 3

na jakich były udzielane kredyty. Zwracają również uwagę na fakt, że w wielu przypadkach kwota pożyczona została już dawno spłacona.

Praktyka pokazuje, że kraje którym umorzono długi o 45 % zwiększyły swoje wydatki socjalne. Uganda wprowadziła powszechną edukację na poziomie podstawowym, Malawi wykorzystało oszczędności na zatrudnienie ponad 4000 nowych nauczycieli, Honduras może opłacić personel medyczny, rząd Beninu rozpoczął program walki z AIDS i malarią, w Zambii zniesiono opłaty za usługi medyczne.

Źródła:

www.oecd.org

www.jubileedebtcampaign.org.uk

www.eurodad.org/debt/?id=114

<http://siteresources.worldbank.org/NEWS/Resources/gdf2010.pdf>

Tekst powstał w ramach projektu "Edukacja globalna z klasą"

Prawa do wykorzystywania tekstu posiada Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej. Jego wykorzystanie jest możliwe na warunkach określonych w licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska.

Załącznik 4

Uganda jest republiką konstytucyjną. Konstytucja Ugandy została uchwalona 8 października 1995 roku, a poprawki wprowadzono w roku 2005. Na czele państwa stoi prezydent. Od 1986 roku jest nim Yoweri Museveni. Prezydent mianuje premiera, którym obecnie jest Amama Mbabazi. Parlament tworzy Zgromadzenie Narodowe, na które składa się 303 członków. W latach 1986–2005 system wielopartyjny był bardzo ograniczony. Pomimo prawa do rejestracji partie polityczne nie miały realnych możliwości dostępu do środków masowego przekazu i elektoratu. Trwający wówczas konflikt wewnętrzny przyczynił się do przeprowadzenia w 2005 roku referendum konstytucyjnego przywracającego system wielopartyjny.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

PKB: 16,81 mld USD (2011)

Wzrost PKB: 6,7% (2011)

PKB na 1 mieszkańca: 1.300 USD (2011)

PKB wg sektorów:

rolnictwo – 22%

przemysł – 25,4%

usługi – 52,6% (2011)

Siła robocza wg sektorów:

rolnictwo – 82%

przemysł – 5%

usługi – 13%

Warto więc zwrócić uwagę, że rolnictwo zatrudnia 82% ludzi a daje tylko 22% PKB.

Znaczący udział w PKB ma pomoc rozwojowa. Jaki dokładnie jest tematem na dogłębną pracę badawczą. Overseas Development Institute podaje, że w 2011 roku było to 1,6 mld dolarów. Istnieje badanie z 2006 roku, które dokładnie pokazuje jaki procent jakiego sektora gospodarki pochodził ze środków własnych, jaki ze środków z Pomocy Rozwojowej dotowanej bezpośrednio do budżetu a jaki realizowany w ramach niezależnych projektów rozwojowych z którym można zapoznać się tutaj <http://publishwhatyoufund.org/uganda/#/~aid-and-domestic-spending-in-uganda-br---usd-> w każdym razie pokazuje to zależność rządu Ugandy od rządów innych krajów.

Na podstawie Konstytucji Ugandy z 1995 r. nieruchomości gruntową mogą nabyć na własność jedynie obywatele Ugandy. Cudzoziemcy mogą jednak grunty dzierżawić na okres 49 lub 99 lat. Ani indywidualni, ani też korporacyjni zagraniczni inwestorzy nie mogą nabywać ziemi do celów produkcji roślinnej lub zwierzęcej. Mogą ją jedynie wynająć lub wydzierżawić od obywateli Ugandy lub rządu

Źródła:

Ambasada Polski w Nairobi

Overseas Development Institute

Scenariusze warsztatów dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej powstałe w ramach projektu: „Aktywne szkoły na rzecz globalnej odpowiedzialności” współfinansowanego przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

Scenariusze warsztatów dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej są dostępne na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0. Polska. Pewne prawa są zastrzeżone na rzecz Polskiej Akcji Humanitarnej.

Korekta i redakcja: Małgorzata Kacperek
Skład: Luiza Sucharda

Wydawca: Polska Akcja Humanitarna
Ul. Szpitalna 5/3
00-031 Warszawa
Tel: 22 828 88 82
www.pah.org.pl
pah@pah.org.pl

Możesz wesprzeć działania edukacyjne przeznaczając PAH 1% swojego podatku.
Dzięki temu powstanie więcej bezpłatnych publikacji skierowanych do szkół na temat współzależności globalnych oraz krajów globalnego Południa.
KRS 0000136833 z dopiskiem edukacja.

Wspieraj Polską Akcję Humanitarną dokonując zakupów w sklepie PAH: www.sppah.org.pl
W 2013 roku pomogliśmy 198 000 osobom. Pomagaj z nami!
Przekaz 1% podatku na nasze działania!

Polska Akcja Humanitarna KRS: 0000136833

Polska Akcja Humanitarna